



## Naratif – Asesu gan gyfoedion (ymestyn sbringiau)

<b>Grŵp blwyddyn a maes cwricwlaidd</b>	Blwyddyn 9 neu 10. Gwyddoniaeth/ffiseg/mathemateg.
<b>Gweithgaredd</b>	Mae'r gweithgaredd hwn yn seiliedig ar asesu gwaith eraill.
<b>Pwnc</b>	Grymoedd/ymestyn sbringiau/Deddf Hooke; asesu gwaith eraill; graffiau a dod i gasgliadau.
<b>Strategaeth/atebion posibl</b>	<p>Diben y gweithgaredd yw cael dysgwyr i asesu gwaith cyfoedion, datblygu strategaethau i ddehongli graffiau a gwerthuso dilysrwydd casgliadau.</p> <p><b>Gofynion</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Taflen weithgaredd 'Edrych ar waith eraill'.</li> <li>• Taflen weithgaredd 'Asesu gan gyfoedion', yn dangos gwaith tri dysgwr yn llunio graffiau, prosesu data a dod i gasgliadau dilys.</li> </ul> <p>Mae'r dysgwyr yn astudio gwaith eraill ac yn gwerthuso a yw'r gwaith o ansawdd priodol. Mae nifer o gamsyniadau a chamgymeriadau cyffredin yng ngwaith y dysgwyr wedi cael eu cynnwys yn y gwaith sydd i'w werthuso.</p> <p>Mae dysgwyr naill ai'n gweithio'n unigol neu mewn grwpiau ac yn cwblhau tair tasg.</p> <p>Mae sylwadau ar y graffiau yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• pennawd ar y graff i ddangos beth sy'n cael ei ymchwilio</li> <li>• newidyn amlwg wedi'i labelu ar yr echelin gydag unedau</li> <li>• graff unffurf briodol ar bob echelin</li> <li>• pwyntiau wedi'u plotio a'u nodi'n glir</li> <li>• llinell ffit orau wedi'i llunio'n gywir gyda phren mesur.</li> </ul> <p><b>Casgliadau</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Casgliadau yn seiliedig ar dystiolaeth o'r graff.</li> <li>• Data wedi'i brosesu'n briodol.</li> <li>• Rhyngdoriadau a graddiant wedi'u cyfrifo'n gywir gydag unedau cywir.</li> <li>• Hyd gwreiddiol y sbring a'r cysonyn sbring wedi'i gyfrifo a'i nodi.</li> <li>• Casgliad ansoddol.</li> <li>• Casgliad meintiol.</li> </ul>

<p><b>Cysylltiadau â'r FfLIRh</b></p>	<p><b>Sgiliau</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Cynhyrchu a defnyddio strategaeth i ddatrys problemau.</li> <li>• Cydweithio i ddatrys problemau.</li> </ul> <p><b>Cydran rhifedd</b></p> <p><b>Llinyn: Datblygu ymresymu rhifyddol (Blwyddyn 9/10)</b></p> <p><b>Elfen: Adnabod prosesau a chysylltiadau (Blwyddyn 9/10)</b> Mae dysgwyr yn gallu:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• trosglwyddo sgiliau mathemategol ar draws y cwricwlwm mewn amrywiaeth o gyd-destunau a sefyllfaoedd bob dydd</li> <li>• blaenoriaethu a threfnu'r camau perthnasol sydd eu hangen er mwyn cwblhau tasg neu gyrraedd datrysiad</li> <li>• dewis strategaeth feddwl neu ysgrifenedig briodol a gwybod pryd mae'n briodol defnyddio cyfrifiannell</li> <li>• defnyddio cyfrifiannell gwyddonol i gyfrifo'n effeithiol ac effeithlon drwy ddefnyddio'r ystod o fotymau sydd ar gael</li> <li>• nodi, mesur neu gaffael yr wybodaeth sydd ei hangen i gwblhau'r dasg</li> <li>• nodi pa wybodaeth bellach y gellid bod ei hangen a dewis pa wybodaeth sydd fwyaf priodol</li> <li>• dewis mathemateg a thechnegau priodol i'w defnyddio</li> <li>• amcangyfrif a delweddu maint wrth fesur a defnyddio'r unedau cywir.</li> </ul> <p><b>Elfen: Adolygu (Blwyddyn 9/10)</b> Mae dysgwyr yn gallu:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• dewis a chymhwyso strategaethau gwirio priodol</li> <li>• dehongli atebion yng nghyd-destun y broblem ac ystyried a yw'r atebion yn synhwyrol, gan gynnwys dangosyddion cyfrifiannell, analog a digidol</li> <li>• gwirio a chyfiawnhau canlyniadau neu ddatrysiadau, gan gynnwys trafod risg a siawns lle y bo'n berthnasol</li> <li>• dehongli gwybodaeth fathemategol; defnyddio graffiau, diagramau a data i ddod i gasgliadau, gan gynnwys trafod cyfyngiadau data</li> <li>• defnyddio data i ddod i gasgliadau, a chydabod y gall rhai casgliadau fod yn gamarweiniol neu'n ansicr.</li> </ul> <p><b>Llinyn: Defnyddio sgiliau rhif (Blwyddyn 9)</b></p> <p><b>Elfen: Cyfrifo gan ddefnyddio dulliau meddwl ac ysgrifenedig (Blwyddyn 9)</b> Mae dysgwyr yn gallu:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• defnyddio dulliau ysgrifenedig effeithlon i adio a thynnu rhifau a degolion o unrhyw faint, gan gynnwys cymysgedd o rifau bach a mawr sy'n amrywio o ran nifer y lleoedd degol</li> <li>• lluosu a rhannu rhifau cyfan a degolion</li> <li>• defnyddio'r drefn gweithrediadau gan gynnwys cromfachau</li> </ul>
---------------------------------------	---

a phwerau.

**Elfen: Amcangyfrif a gwirio (Blwyddyn 9)**

Mae dysgwyr yn gallu:

- amcangyfrif a brasamcanu cyfrifiadau, a'u cyfiawnhau
- dewis y lefel briodol o gywirdeb wrth gyflwyno atebion.

**Cydran llythrennedd**

**Llinyn: Darllen ar draws y cwricwlwm (Blwyddyn 9)**

**Elfen: Ymateb i'r hyn a ddarllenwyd (Blwyddyn 9)**

**Agwedd: Darllen a deall (Blwyddyn 9)**

Mae dysgwyr yn gallu:

- canolbwyntio wrth ddarllen testunau, ar sgrin ac ar bapur, sydd yn newydd iddynt gan ddeall yr wybodaeth sydd ynddynt
- chwilio am ddeunyddiau ychwanegol mewn testunau a'u defnyddio i ehangu dealltwriaeth
- dod i ddeall testunau'n llawn gan ddefnyddio technegau casglu, dehongli a dadansoddi.

**Agwedd: Ymateb a dadansoddi (Blwyddyn 9)**

Mae dysgwyr yn gallu:

- cyfuno a dadansoddi gwybodaeth er mwyn hybu dealltwriaeth ddofn, *e.e. o achosion, canlyniadau, patrymau*, gan ddefnyddio ffynonellau gwahanol.

**Llinyn: Ysgrifennu ar draws y cwricwlwm (Blwyddyn 10)**

**Elfen: Trefnu syniadau a gwybodaeth (Blwyddyn 10)**

**Agwedd: Ystyr, dibenion, darllenwyr (Blwyddyn 10)**

Mae dysgwyr yn gallu:

- ysgrifennu darnau estynedig sy'n cynnwys tystiolaeth a gwybodaeth fanwl, ynghyd â darnau byrrach sy'n crynhoi, gan ddangos ymwybyddiaeth glir o bwy yw'r darlennydd neu'r gynulleidfa
- llunio ymatebion sy'n cysylltu ac yn datblygu syniadau i roi sylw i bob elfen o'r pwnc.

**Agwedd: Strwythur a threfn (Blwyddyn 10)**

Mae dysgwyr yn gallu:

- ysgrifennu'n annibynnol ar ffurf briodol gyda hyder cynyddol, gan sicrhau bod y cynnwys yn drefnus, yn fanwl ac yn berthnasol, *e.e. cyflwyno safbwyntiau, gwybodaeth ac esboniadau yn y ffordd orau*
- trefnu'r hyn y maent yn ei ysgrifennu ar ffurf briodol, gan sicrhau bod y cynnwys yn fanwl oddi mewn a rhwng paragraffau neu adrannau.

**Agwedd: Iaith (Blwyddyn 10)**

Mae dysgwyr yn gallu:

- defnyddio amrywiaeth eang o dermau technegol, geirfa briodol, a mynegiant at ddibenion gwahanol gan greu effeithiau gwahanol, e.e. *perswadio, rhoi gwybodaeth, diddanu*.

**Agwedd: Cystawen, Atalnodi, Sillafu, Llawysgrifen (Blwyddyn 10)**

Mae dysgwyr yn gallu:

- defnyddio ystod gyflawn o atalnodi er mwyn cyflymu ac arafu'r dweud, sicrhau bod yr ystyr yn glir, osgoi amwysedd a chreu effaith bwrpasol
- defnyddio ystod o strategaethau ac adnoddau amrywiol i sillafu ystod gynyddol o eiriau cyfarwydd, geiriau anghyfarwydd a geiriau sy'n benodol i faes arbennig yn gywir
- cyflwyno'u gwaith yn effeithiol, yn ysgrifenedig neu ar sgrin, gan ddewis ffurf, delweddau a graffeg i helpu i gyfleu'r ystyr
- ysgrifennu'n ramadegol gywir gan sicrhau bod amser a pherson y ferf yn gywir yn ei gyd-destun
- defnyddio ystod o dreigladau'n gywir (treigladau meddal, trwynol a llaes) yn eu cyd-destun.